



EHEAROME2020

Rimski komunike

A N E K S I I I



EUROPEAN
Higher Education Area



bologna
process



ITALIAN **BFUG** SECRETARIAT
2018-2020



Translated within the Erasmus+ project “[IN-GLOBAL Enhancing Knowledge of the EHEA and Global Dialogue](#)” in 2023.

The original version of the Rome Communiqué and its annexes are available on the website of the European Higher Education Area:

<https://ehea.info/page-ministerial-conference-rome-2020>



**Co-funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Preporuke organima vlasti za unapređenje učenja i nastave u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (EHEA)

Pripremila BFUG Savjetodavna grupa 2 o Učenju i nastavi

U Pariškom Communiqué iz 2018. godine, ministri su istakli „saradnju u inovativnim praksama učenja i nastave kao dodatno značajno obilježje EHEA“.

U tu svrhu, ministrima i organima vlasti predlažu se preporuke za preduzimanje mjera, u cilju unapređenja saradnje i partnerstava između evropskih sistema visokog obrazovanja.

Preporuke u potpunosti poštuju fundamentalne vrijednosti EHEA, nedavno izražene u Pariškom Communiqué od 24. i 25. maja 2018. godine, koje glase: „Akademska sloboda i integritet, institucionalna autonomija, učešće studenata i akademskog osoblja u upravljanju visokim obrazovanjem, kao i javna odgovornost za visoko obrazovanje čine okosnicu EHEA.“

Kontekst zdravstvene krize izazvane Covid-19, dodatno naglašava važnost preporuka Grupe kroz nekoliko uglova. Posebno su relevantne preporuke o potrebi pedagoške inovacije, daljeg razvoja onlajn obrazovanja i otvorenih obrazovnih resursa, kao i preporuke o jačanju veze između obrazovnog istraživanja i nastave.

Preporuke rezimirane u nastavku usmjerene su na potrebu za učenjem koje je usmjereno na studenta, na unapređenje nastave i sveobuhvatnu važnost nacionalnog i međunarodnog dijaloga koji uključuje sve zainteresovane strane. Ove tri teme su međusobno povezane i podjednako važne.

Takođe, preporuke naglašavaju suštinski značaj Bolonjskih „alata“, a naročito Evropskog sistema transfera kredita (ECTS), kako bi se ukazalo na postignute ishode i povezano radno opterećenje, kao na i druge ključne obaveze iz Bolonjskog procesa.

Organi vlasti nadležni za visoko obrazovanje treba da:

1. Obezbjede da učenje usmjereno na studenta zaživi u praksi, tako što će:

podržavati ustanove visokog obrazovanja u njihovim naporima da započnu ili održe dijalog o inovacijama i unapređenju učenja i nastave, uključujući studente, profesore i relevantne zainteresovane strane. Pitanja koja se razmatraju treba da uključuju razvoj nastavnih planova i programa, ishoda učenja, procjenu i obezbjeđenje kvaliteta, uz razmatranje vještina potrebnih za suočavanje sa sadašnjim i budućim izazovima društva;

promovisati razvoj „mekih“ vještina, kao i vještina neophodnih građaninu 21. vijeka, kako bi razumio izazove složenog svijeta i poštovao zajednicu i okolinu;

istraživati načine za stimulisanje prekogranične razmjene dobrih praksi za podršku unapređenju kvalitetnog učenja i nastave;

stvoriti podsticajno okruženje, kako u pogledu finansiranja tako i u pogledu regulative, koja daje mogućnost ustanovama visokog obrazovanja da programe prilagode potrebama različitih profila studenata (studenti programa cjeloživotnog učenja, vanredni studenti, studenti iz nedovoljno zastupljenih i ranjivih grupa) te da izgrade kulturu jednakosti i inkluzije. Pomenuto uključuje kreiranje fleksibilnih puteva učenja (uključujući mikrokvalifikacije) na institucionalnom i nacionalnom nivouima,

kao i širom EHEA, kao i istraživanje mogućnosti koje nude digitalne tehnologije za ostvarenje tog cilja;

podsticati i podržavati razvoj i implementaciju nacionalnih i institucionalnih strategija i pristupa za otvoreno obrazovanje i korišćenje otvorenih obrazovnih resursa;

stimulisati studenata da učestvuju u programima razmjene izvan okvira unaprijed definisanih sporazuma između univerziteta.

2. Podstiču kontinuirano unapređenje nastave, tako što će:

promovisati osnivanje obrazovnih timova koji uključuju akademsko i administrativno osoblje odgovorno za pružanje obuke u skladu sa njihovim misijama (institucionalni i/ili međuinstitucionalni timovi);

pružiti podršku ustanovama visokog obrazovanja u unapređenju kontinuiranog stručnog usavršavanja (CPD) akademskog osoblja i (prekograničnoj) razmjeni dobrih praksi. Međuinstitucionalne mjere za razvoj osoblja i obrazovanje kooperativnih nacionalnih struktura mogu se smatrati načinima za unapređenje kontinuiranog stručnog usavršavanja;

pružiti podršku ustanovama visokog obrazovanja u stvaranju održivog i podsticajnog okruženja na institucionalnom i nacionalnom nivou za transformaciju u kvalitetnu nastavu i učenje, naročito uključujući digitalnu transformaciju. Takvo okruženje treba da se kreira u saradnji sa osobljem odgovornim za nastavu, i da uključuje sistem koji obezbjeđuje pristojne uslove rada, sa podnošljivim opterećenjem nastave, kao i atraktivnim mogućnostima za napredak;

obezbijediti, u saradnji sa ustanovama visokog obrazovanja (od kojih se očekuje da uključe sve one koji su odgovorni za nastavu), strukturne mjere kako bi se obezbjedila jednaka vrijednost nastave i istraživanja. Ako je potrebno, treba revidirati okvire za izbor u akademska zvanja kako bi se obezbijedilo efikasnije priznavanje nastave u akademskim karijerama;

istražiti, u saradnji sa ustanovama visokog obrazovanja, načine za kreiranje novih i inovativnih metoda nastave, sa fokusom na inter i multidisciplinarnu pristupe, učenje i nastava zasnovano na istraživanju, odgovarajuću upotrebu analitike učenja i otvoreno obrazovanje, između ostalih inovativnih pristupa.

3. Ojačaju kapacitete ustanova visokog obrazovanja i sistema za unapređenje učenja i nastave, tako što će:

uključiti unapređenje učenja i nastave u nacionalne strategije visokog obrazovanja. Osmišljavanje i implementacija takvih strategija treba da posluži kao osnova za strukturirani i kontinuirani dijalog sa ustanovama visokog obrazovanja i drugim zainteresovanim stranama;

podržati strateški razvoj i inovativni kapacitet učenja i nastave na nacionalnom i institucionalnom nivou, kroz empirijska istraživanja, projekte i pilot projekte, kao i kroz prikupljanje i korišćenje podataka o obrazovanju, uz poštovanje privatnosti podataka;

istražiti načine za stimulisanje i podršku prekogranične razmjene dobre prakse, kako na nacionalnom nivou, tako i širom EHEA, poput platformi za razmjenu i saradnju;

dodijeliti odgovarajuća i stabilna sredstava i resurse te usvojiti regulatorne okvire koji odgovaraju svrsi, kako bi se ustanovama visokog obrazovanja omogućilo da razviju inovativno i visokokvalitetno okruženje za učenje i nastavu.

Od Grupe za praćenje Bolonjskog procesa (BFUG), traži se da podrži implementaciju preporuka o učenju i nastavi u svom narednom planu rada, a u cilju postizanja zajedničkog napretka u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (EHEA), kao i da izvještava o rezultatima u okviru Izvještaja o implementaciji Bolonjskog procesa za 2024.godinu.



**Co-funded by
the European Union**

This translation is co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

